

Ona yurting - oltin beshiging

TONG yulduzi

O'zbekiston bolalari
va o'smirlarining gazetasi

Muassislari:

O'ZBEKISTON MATBUOT VA AXBOROT AGENTLIGI,
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI XALQ TA'LIMI VAZIRLIGI,
«KAMOLOT» YOSHLAR IJTIMOIY HARAKATI.

No 14-15
(66451-52)
2004 yil
12 - 18 aprel

Gazeta 1929 yil
1 avgustdan chiga
boshtagani

BALANDROQ UCH, SAMONI QUCH VARRAGIM!

Varraklar - tinchlik ramzi. Ular faqat tinch, osoyishta yurt osmonida parvoz etadilar. Bizning beg'ubor osmonimizga ham varraklar yarashadi.

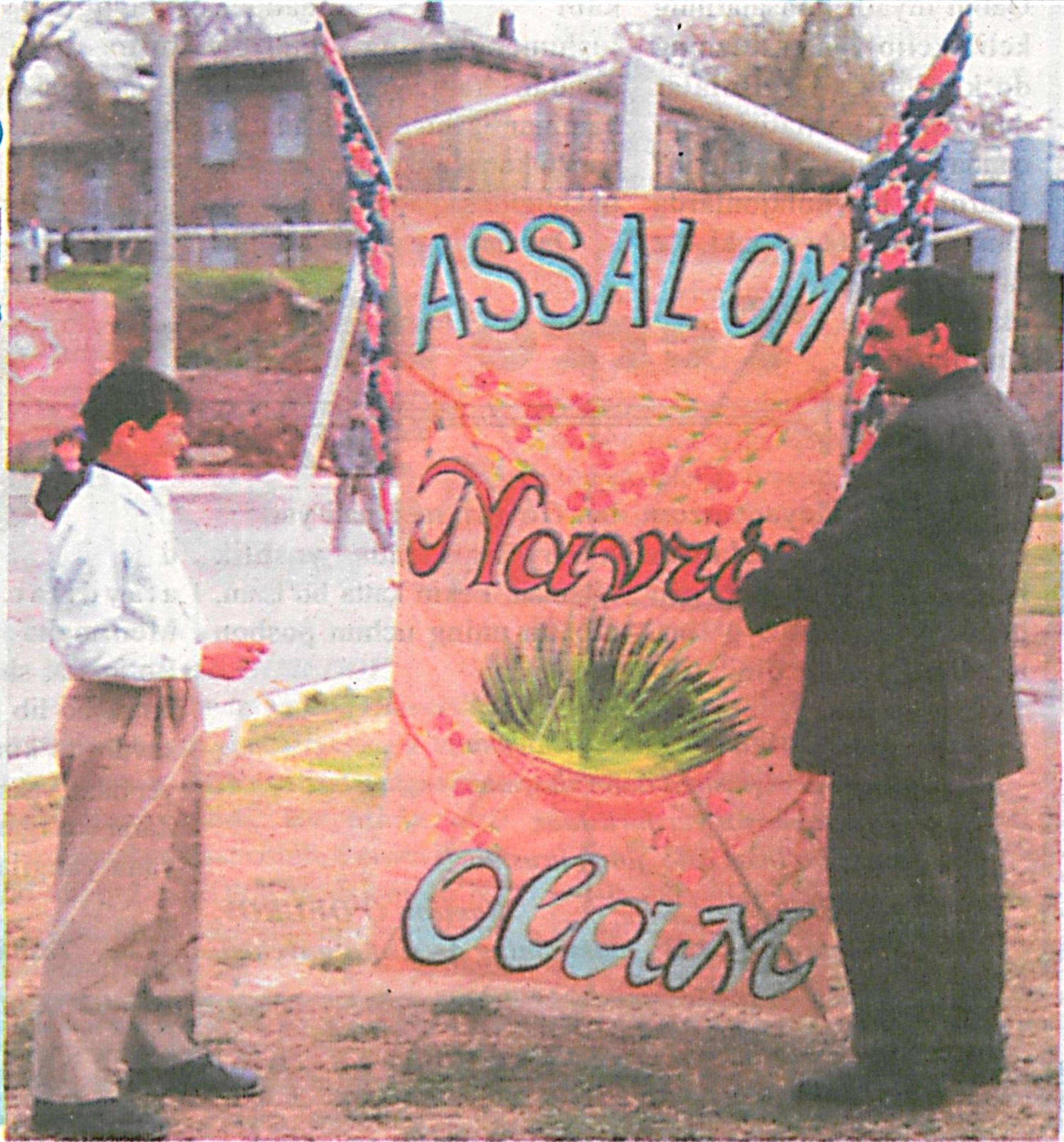
Har yili «Varraklar sayli»ni o'tkazish yaxshi bir an'anaga aylanib qoldi. Yaqinda «Bog'i Eram»da O'zbekiston Xalq Ta'limi Vazirligi, «Kamalak» bolalar tashkiloti, «Sharof Rashidov» Xalqaro jamg'armasi, respublika «Vatanparvar» jamg'armasi hamda respublika o'quvchilari texnik markazi homiyligida o'tkazilgan varraklar bayrami ham juda qiziqarli o'tdi. «Nastarin», «Shodlik», «Feruz», «Kamalak» bolalar guruhlari ijrosidagi kuy va qo'shiqlar davraga o'zgacha fayz kiritdi.

Bayramni respublika «Kamolot»-Bolalar tashkiloti raisi Q.Qurbanboyev hamda «Sharof Rashidov» Xalqaro fondi raisi O. Muhammadiyevlar o'chib berishdi.

Eng qiziqarli ana shundan keyin boshlandi. Moviy osmonni to'ldirib turli-tuman varraklar ucha boshladи. «Dunyo- bolalar nigohida» mavzuida o'tkazilgan tanlovdan ishtirot etgan bolajonlar asfaltga rasmlar chizishdi.

«Varraklar bayrami» ilk bor 2002 yilda o'tkazilgan edi. O'shanda ishtirokchilar soni unchalik ko'p bo'limgandi. Bu galgi bayramda esa boqqa bola sig'may ketdi, desam mubolag'a qilmagan bo'laman. Bayram bahona yangi-yangi iste'dodlar kashf etildi. Ajabmas, kelgusida ular orasidan ajoyib musavvirlar, ixtirochilar yetishib chiqsa. Bunday bayramlar yoshlarni birlashtiradi, do'stlashtiradi, qolaversa, ular qalbiga go'zallikka oshuftalik, yangilikka intiluvchanlik kabi ezzuliklar urug'ini sochadi.

Nigora HUSNIDDIN qizi, o'quvchi.

Murodov OTABEK Ulug'bek o'g'li.
1993 yilda tug'ilgan. Hozirda
Respublika ijtimoiy yo'nalişidagi
Diplomatiya gimnaziyasining 5-sinf
o'quvchisi. Adabiyot, sport va san'atni
qadrlaydi. Shoshib gapirishini hisobga
olmaganda, fikrini aniq va lo'nda
ifodalaydi. Rasm chizish jonu dili.
Ba'zida she'rler ham yozib turadi.

-Ikki yoshimidan ijod qilishni boshlaganman, deya, shoshgancha gap boshladи Otabek.

-Yo'g'ye, hazillashyapsizmi? Ikki bahorni ko'rgan go'dakka ijod qilish erta emasmi?

-Xohish bo'lsa bas, Hamma narsa insonning xohish-istiklariga bog'liq. Menimcha, yoshligimda judayam rasm chizgim kelgan bo'lsa kerak. O'zim yaxshi eslolmayman-u, lekin uydagilarning aytishicha, ikki yoshga to'lganimda rasm chiza boshlagan ekanman.

-To'g'ri, men ham bir bolani

bilaman. O'zi ikki yoshdan sal oshgan. U ham rasm chizadi. Lekin uning chizgan rasmlarining aksariyat qismini o'zi ham, kattalar ham tushunishmaydi. Balki...

-Albatta, ikki yoshli kichkintoy «rassomlar»dan

qog'ozga tushiraman. Kattalarga ko'rsatsam, yomon emas, deyishadi.

-She'rlaringizni ham shu yo'sinda yozasizmi?

-Ba'zida.

-Qaysi shoir ijodi sizni o'ylashga majbur qiladi?

-Asrimiz boshida yashab o'tgan adiblarimiz ijodiga qiziqishim katta.

Bugunning bolasi-ertanining egasi

kayfiyatim ko'tarilib ketadi. To'g'risini aytsam, «Paxtakor»ning ashaddiy ixlosmandiman.

-Bo'sh vaqtningizda maqollar ham yozib turar ekansiz? Ulardan birortasi yodingizdam?

-Mevani ko'rinishidan emas, mazasidan bilgin.

IKKI YOSHLI "RASSOM"

Chunki Usmon Nosir, Cho'lpion, Fitrat kabi ulug' shoirlarimiz yozgan asarlarini o'qib ko'rsam katta-katta ma'nolar olaman. Ular elim deb, yurtim deb yonib yashaganlar. Haqiqat yo'lida jonlarini ham fido qilganlar.

-Ijoddan ortganingizda dam olishga vaqtningiz yetadimi? Ko'chaga chiqib to'p tepish deganlaridek...

-Futbol eng sevimli mashg'ulotlarimdan biri. Ayniqsa, hozirgi kunda rivojlanayotgan mini futbol e'tiborimni o'ziga tortmoqda. Mashhur futbolistlar Pele, Maradonna larga o'xshagim keladi. «Real Madrid» va «Milan» guruhlari muxlisiman. «Real Madrid» jamoasidagi Ronaldo, Zinedin Zidan, Roberto Karlos, Luis Figu kabi futbolchilar o'yinda zo'r o'ynashadi.

-«Paxtakor» jamoasining o'yinlari ham chakkimas...

-Mirjalol Qosimov, Azamat Abduraimov, Anvar Soliyevlarning maydonda yugurishlarini ko'rib

-Maqolingiz o'z ma'nosidami yoki ko'chma?

-O'z ma'nosida ham, ko'chma ma'noda ham ifodalasa bo'ladi. Masalan, inson ko'rinishidan chiroqli, lekin uning ichki dunyosi xunuk bo'lishi mumkin. Shu fikri nazarda tutganman.

-Katta bo'lsangiz kim bo'imochisiz?

-Rassom, shoir yoki futbolchi bo'lishim mumkin.

-Unda diplomatiya gimnaziyasida nima uchun o'qiyapsiz? Sohangiz bo'yicha mutaxassis bo'lmaysizmi?

-Diplomatiya gimnaziyasida til o'rganish uchun o'qiyapman. Ingliz tilini mukammal o'rganmoqchiman.

-«Yigit kishiga qirq hunar ham oz» deganlaridek, ilm olib hunar o'rganish har bir yigit kishining burchi. San'atga, sportga bo'lgan qiziqishlaringiz hech qachon so'nmasisin.

GULYUZ suhbatlashdi.

BOLALARDADA NIMA QASDING BOR?

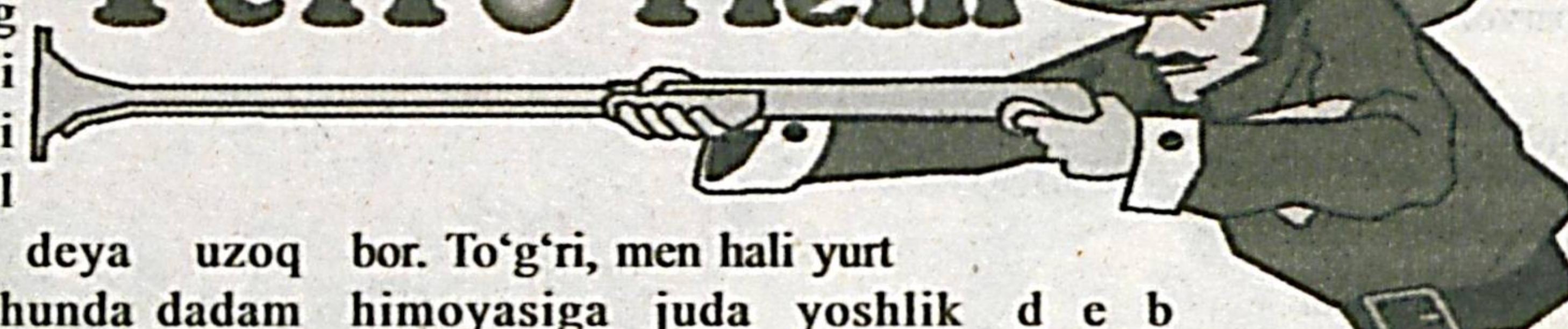
DINI, TILI, VATANI YO'QLAR

Mart oyining so'nggi kunlarida yurtimizda sodir bo'lgan ko'ngilsiz voqealar biz bolajonlarni ham ranjitsdi. Qabih niyatli kimsalarning kelib-kelib aynan, bizning do'konimiz «Bo'lalar dunyosi»ni portlatishlarini qanday tushunish mumkin? Ularning biz bolajonlarda nima qasdlari bor ekanki, o'z farzandlari, uka va singillarining sevimi maskanini mo'ljal qilishibdi, deya uzoq o'yladim. Shunda dadam hammasini tushuntirib qo'ydilar: «O'g'lim, terrorchilarning dini, tili,

Vatani ham bo'lmaganidek, ular uchun muqaddas narsaning o'zi yo'q. Shunday ekan, bunday qabih kimsalar ota-onalari, farzand kabi muqaddas tushunchalarning qadriga qaydan ham yetsin?! Biz hammamiz bir bo'lib ularga qarshi kurashsakgina, yurtimiz tinchligini saqlab qolamiz».

Dadamning gaplarida jon

Terrorizm

bor. To'g'ri, men hali yurt himoyasiga juda yoshlik qilaman. Lekin katta bo'lsam, albatta uning uchun posbon bo'laman:

*Ozod, obod bir o'lkada men yashayman,
Tinchligini qo'riqlashga doim shayman.
Niyatiga yetolmaydi yurtfurushlar,
Bu o'lkada bo'lmash aslo, jang, urushlar!*

Kamron G'OFUROV,

Poytaxtdagi 243 - maktabning 3 - sinf o'quvchisi.

TINCHLIK - BUYUK NE'MAT

Bobojonim ko'p takrorlaydigani bu so'zning ma'nosini shu kunlarda yanada chuqurroq anglab yetayapman. Tinchgina yashab, o'ynab, bilim olib yurgandik. «Terrorchi» deb atalmish qabih niyatli kimsalar tinchimizni buzhishdi. Bobom ularni «buzg'unchi», «hasadgo'y» kimsalar

ham ko'r kamroq, chiroyliroqlari qad rostlar. Lekin bu terraktlar natijasida qurban bo'lgan begunoh insonlar, bizni himoya qilish uchun o'z jonini ayamagan militsiya xodimlari o'rnini qanday to'ldiramiz? Ular ortidan bo'zlab qolgan farzandlarini qanday so'zlar bilan ovutamiz?

-Ularning niyatlarini ayon - bizning qalbimizga qo'rquv solish, tanlagan yo'limizdan qaytarishga urinishdir, deydilar bobom. Lekin biz ulardan qo'rqa maymiz. Aksincha, yanada jipslashib, ularga qarshi kurashamiz. Bobomning gaplariga men ham ishonaman. Chunki yurtimizda doimo tinchlik bo'lishini, bexavotir muktabga borib, ko'chalarni to'ldirib o'ynabkulib yurishimizni juda-juda xohlayman.

Hilola USMONXO'JAYEVA,

Toshkentdaggi 38 - maktabning 4 - «B» sinf o'quvchisi.

GULBAHOR SHE'R AYTADI

Kosonsoy sihatgohida dam olayotgan edim. Sinfoshim Habibullojon Ubaydullayev chuvakkina qizcha bilan xonamga kirib keldi va:-Bu qiz nevaram Gulbahor. U she'r aytadi, mana bu uning she'rlari. Tanishib chiqarsiz, deya bir daftarni uzatdi. O'qib chiqsam, uzun-uzun she'rlar. Har birida qizaloqning turmushdan olgan taassurotlari beg'ubor, quyma, ohanrabo misralarda ifodalangan.

-She'rlaringizni yoddan bilasizmi?

-Bilaman. Oilamiz haqida she'r aytib beraymi?-dedi-da, «Bizning oila» degan she'rini iymanibroq, ammo burro-burro qilib o'qidi. Unga ofarin aytib, e'tiboringizga Gulbahorning «Do'st» nomli she'rini havola qilmoqdaman.

Hamidjon HAMIDIY, filologiya fanlari doktori, professor.

DO'ST

*Biz barimiz o'ynasak,
U bir joyda turadi.
Alam qilganday bo'lib,
Doim labin buradi.*

*Bir kuni u o'ziga,
Ma'yus bir do'st topibdi.
Yomonni deb yaxshiltik,
Darvozasin yopibdi.*

*Do'sti ham xuddi o'zi,
Yurish-turishlari ham.
Do'stlarini mensimay,
Labin burishlari ham.*

*Bir kuni kuchuk quvlab,
Qoqlisa bo'ladimi!
Do'sti esa qaramas,
Qutqarsa, o'ladimi?*

*Menga nima, seni deb
Shu itga yem bo'laymi?
To'shak qilib, tuz totmay,
Dardlar chekib o'laymi?*

*Buni eshitib, bizlar
Ko'p achindik joniga.
O'qituvchimiz bilan,
Yelb bordik yoniga.*

*Ustoz deydi: «Bu safar
Do'st tanlashda adashding.
Bevafo, yolg'on do'sting
Yelkasiga yondashding.*

*Sen suratiga emas,
Siyaratiga nazар sol.
Yomon do'stni tashlagin,
Sodiq do'stni topib ol!»*

HECHDAN KO'RA KECH..

«Tong yulduzi» gazetasi obuna masalasida bir nechta viloyat Xalq Ta'limi bo'limlariga qo'ng'iroq qilganida, aksariyat rahbarlarning yumushlari ko'pligidanmi yoki shahardan viloyatga bog'lanish mushkul ekanmi, faqatgina Samarqand viloyati XTB bilan ulandik. Viloyat XTB Sport ishlari bo'yicha bo'lim boshlig'i Egamberdi Xurramov bilan bo'lgan suhbatda gazeta obunasiga oid quyidagi ma'lumotlarga ega bo'ldik:

- «Tong yulduzi» gazetasi eng sevimli nashrlarimizdan biri hisoblanadi. O'quvchilarining savodxonligini oshirishda, ma'naviyatini yuksaltirishda ushbu gazetaning ahamiyati katta, deb o'layman. 2004 yil boshida «Tong yulduzi» nashriga viloyat bo'yicha 5300 nafar o'quvchi obuna bo'ldi.

- *Viloyat bo'yicha deyapsiz, bu ko'rsatkich kam emasni, nima deb o'ylaysiz?*

- Albatta, kam. Yilning ikkinchi yarmida ushbu ko'rsatkichni ko'tarishga harakat qilamiz.

Ha, albatta, «hechdan ko'ra kech» bo'lsa-da, rahbariyat javoblari bizni qoniqtirdi. Boshqa viloyatlarda obuna bo'yicha qanday ishlar olib borilmoqda? Bu savollarga javob olish uchun bizga telefon tarmoqlaridagi omadli ularish bo'lsa bas. Rahbarlar ham «Tong yulduzi» gazetasi uchun oz-moz vaqt ajratishlari shubhasiz.

Qo'ng'iroq

Gulbahor HABIBULLAYEVA,
Namangan viloyati, Kosonsoy tumanidagi
Beruniy nomli maktabning 7-sinf o'quvchisi.

Yaqinda arab tiliga ixtisoslashgan 29 - maktabimizda «Milliy istiqlol g'oyasi va ma'naviyat asoslari» fanidan «Balli, qizlar!» ko'rik-tanlov bo'lib o'tdi. Ustozlarimiz Dilfuza Ibragimova, Naima Obidova hamda Mayjuda Sultonovalar tanlovimizning qiziqarli va mazmunli o'tishiga katta hissa qo'shdilar. 5 ta 9-sinf qizlari «Milliy istiqlol g'oyasi» faniga oid savollarga tez va to'g'ri javob berishar

PREZIDENT ASARLARINI O'RGANAMIZ

ekan, Sharofat, Gulchehra, Nigora, Nozima va Nilufar ismli qizlarning yurtboshimiz asarlarini qanchalik yaxshi bilishlari, o'z fikrlarini ko'pchilik oldida dadil aytalishlarini ko'rib, to'g'risi juda havasim keldi. Qizlarning nafaqat bilimlarini, balki kelajakda bir uyning bekasi bo'lishga nechog'li tayyor ekanliklarini ham sinovdan o'tkazgan hay'at a'zolari yagona g'olibni tanlashga qiynalishdi. Shunda ular tomonidan ijro etilgan musiqiy chiqishlar ham baholanib, unga ko'ra 9 - «G» sinf o'quvchisi Nozima uchunchi, 9- «B» sinf o'quvchisi Gulchehra ikkinchi hamda 9- «V» sinf o'quvchisi Nigora birinchi o'ringa loyiq deb topildi. G'oliblarni maktabimiz direktori Sveta opa Azizzxo'jayeva samimiy qutlab, ularga sovg'alar va «Faxriy yorliq»lar topshirdi.

Gulnoza HUSNIDDIN qizi,

7 - «A» sinf o'quvchisi.

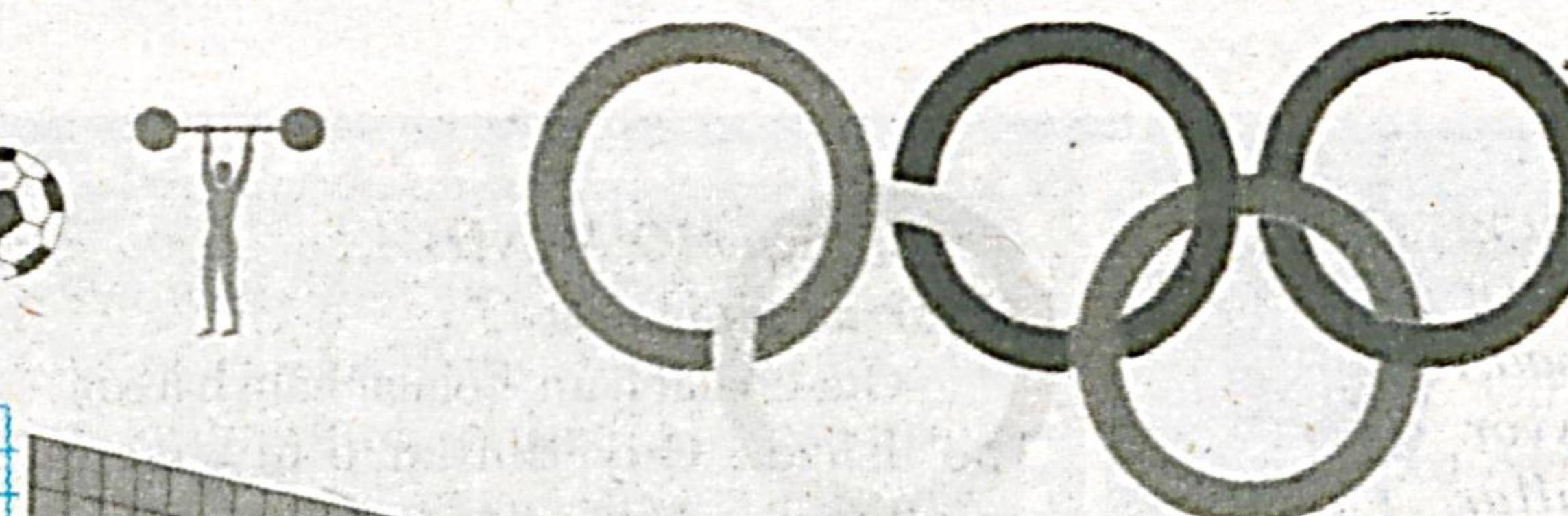
Aziz bolajonlar, jar so'zining ma'nosini hammangiz yaxshi bilasizlar-a? Azim Toshkentimizning «Chorsu» maydonida qad rostlagan sport-sog'lomlashtirish majmuasining nima uchun «JAR» deb nomlanganini-chi? Bilmasangiz, hozirsizlarga bu majmua haqida bilganlarimni so'zlab beraman:

Yurtimiz mustaqillikka erishgandan so'ng shahrimiz ko'rkgiga ko'rk bo'lib qad rostlagan bu bino o'rniда avvallari pastqamlik, o'ydim-chuqurliklar, qarovsiz jarliklar bo'lgan ekan. Qo'li gul buniyodkorlar, sahovatli insonlar, beminnat hasharchilar sa'y-harakati bilan bugun bu yer obod va go'zal maskanga aylantirildi. Jahan andozalarasi ososida o'n ming nafar tomoshabinga mo'ljallangan kattagina stadion quri'di. Me'moriy jihatdan amfiteatrn eslatadigan 760 o'rni boks zali xalqaro sport musobaqalari o'tkazishga mo'ljallangan. 5 ta yozgi va 2 ta qishki tennis kortlari mavjud. Bu yerda o'ndan ortiq sport to'garaklari va kerakli sport anjomlari bilan jihozlangan 8 ta sport zali bor. Ushbu to'garaklarda 6 yoshdan 30 yoshgacha bo'lgan sport ishqibozlari muntazam shug'ullanib, o'z salomatliklarini mustahkamlamoqdalar.

Yaqinginada yurtimizda keng tantana qilingan Navro'z bayrami yosh sportchilarimiz hayotida ham ajib lahzalarga boy iz qoldirdi. «JAR» sport-sog'lomlashtirish majmuida maktab o'quvchilarining ko'plab sport musobaqalari bo'lib o'tdi. 10 yoshdan 15 yoshgacha bo'lgan o'g'il-qizlar ishtirot etgan yosh tennischilar musobaqasida bir necha «JAR» championlari «kashf etildi».

O'zbekiston championi Temur Gaffarov bo'lajak tennischilarning natijalari bilan faxrlanib, shunday deydi:

-Bugungi kunda tennis mashg'ulotlarimizga 70 nafardan ziyod o'g'il-qizlar qatnaydilar. Ular orasida dunyo kezayotgan raketka ustalari ham borligi bizni behad quvontirmoqda. Keling, yaxshisi ana shunday umidli

Tog' yurak-sog' yurak

TA'TILDAGI HAYAJONLAR

shogirdlarimizning o'zlaridan eshitaylik:

Izzatillo ASADOV:

-Men shahrimizdag 177-maktabning 4- sinf o'quvchisiman. Marat Safin, Andrey Agamov, Roja Perrera kabi nomdor tennischilarga astoydil havas qilib, tennis olamiga kirib kelganman. Ularning kortdagi har bir harakatlarini o'rganishga intilaman. Shuningdek, murabbiyim Andrey Bulgakovdan o'rganayotgan usullarim ham tajribali tennischi bo'lishimga yordam beradi deb o'layman. Bugungi musobaqada yarim finalgacha yetib keldim. Agar finalda yana g'olib bo'lsam, «JAR» championi degan nomga sazovor bo'laman. Maqsadim - har bir sportchi orzulagandek g'olib bo'lish. Buning uchun esa tinmay mashq qilishim lozimligini juda yaxshi

bilaman.

Abdullo SAIDAHMEDOV:

-Toshkent Davlat Iqtisod Universiteti qoshida ochilgan gimnaziyaning 8-sinfida tahsil olaman. «JAR»ga qatnayotganimga bir yildan oshdi. Bu orada turli musobaqlarda qatnashib, 4 marta g'olib bo'ldim, 2 ta «Oltin medal»ni qo'lg'a kiritdim. Muvaffaqiyatlarim, eng muhim, salomatligimning yanada mustahkamlanib borayotganidan oilamdagilar ham mammun bo'lishyapti. Ustozimdan korda o'zimni qanday tutish, raqibga zarba berish, qaytarish kabi usullarni o'rganib boryapman. Yana, sportchi uchun jismoniy tayyorgarlik juda muhimligini angladim.

Har kuni barvaqt turishim, badantarbiya bilan muntazam

shug'ullanishim, ruhan tetik va xushchaqchaq yurishimdan shodlangan onam meni duo qiladilar. Ularning duolari ijobat bo'lib, Oleg Ogorodov, Vadim Kutsenkolardek mashhur tennischi bo'lishimga ishonaman. Do'stlarimga ham tennis bilan shug'ullanishni maslahat bergen bo'lardim. Chunki tennis o'ynagan bolalarning ko'rish qobiliyati va xotirasni mustahkamlanib borarkan.

Gulida ISMOILOVA:

-Shahrimizdag 73-maktabning 8-sinfida o'qiyma. Mana, 3 yillardiki, murabbiyim Andrey Bulgakov mashg'ulotlariga qatnayman. Tengdoshlarim orasida 6 marta 1- o'ringa sazovor bo'ldim. Guruhimizda tennischi qizlar soni anchagini. «JAR» sport sog'lomlashtirish majmuidagi shart-sharoitlar bizga juda yoqadi. Qaniydi, bu yerdagi kabi imkoniyatlar biz yashaydigan mahallalarda ham bo'lsa... Ta'til kunlarimizda o'tkazilgan bir haftalik musobaqa bizga hayajonli kunlarni tuhsa etdi. Raqibim Shodiya Akbarova bilan kortdagi uchrashuvim mening g'alabam bilan yakunlandi. Natijada final sohibasiga aylandim. Niyatim - jahoning katta tennis maydonlarida o'tadigan musobaqlarda ham g'oliblik nashidasini totish...

Ma'mura MADRAHIMOVA.

Gazetamizning 11-sonida chop etilgan «Ayb oshdam, moshda» sarlavhali maqolani o'qib, men ham o'ylanib qoldim. Chunki unda tasvirlangan manzara menga juda tanish edi. Bizning

bois biroz to'p tepsak, changga botib ketamiz. Havoga ko'tarilayotgan chang-to'zondan bir-birimizni ko'rmay qolamiz. Sport - salomatlik garovi deyishadi. Bizning futbol

maktab, ma'muriyatiga shikoyat qilishgan. Afsuski, natija bo'ldigan.

Qaniydi, maqolamni mutasaddilar o'qib, maydon-

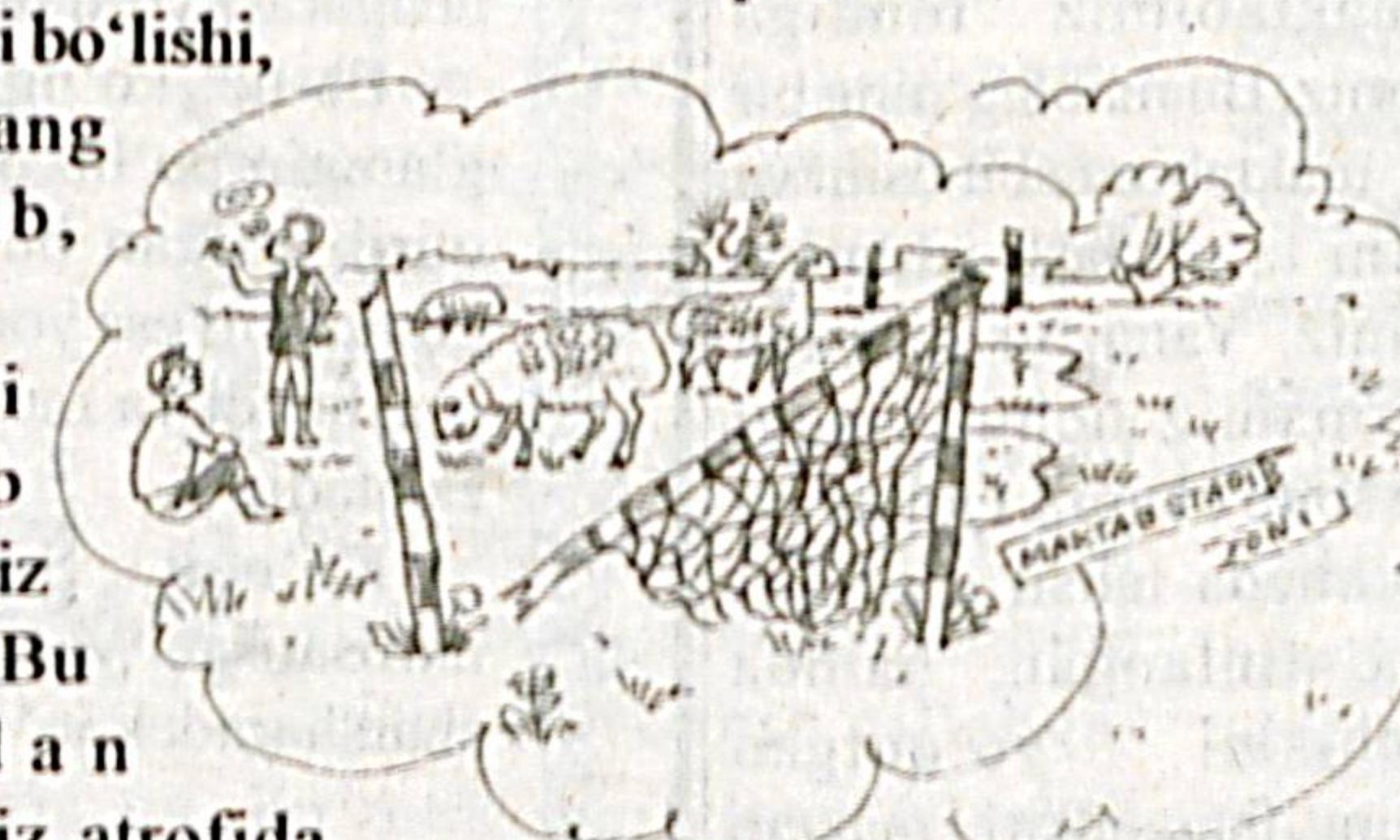
chamizga chim yetqizib berishsa. Biz bolajonlar mazza qilib to'p tepsak.

maydonimizda sport bilan shug'ullansangiz buning aksi bo'lishi,

ya'ni chang yutaverib, salomatligingizni yo'qotib yo'yishingiz mumkin. Bu holatda maktabimiz atrofida yashovchi aholi ham norozi

Mahmudjon AZIMOV,
Toshkent shahar, Shayxontohur tumanidagi
169 - maktabning 7 - «G» sinf o'quvchisi.

SPORT - SOG'LIK GAROVI... MI?

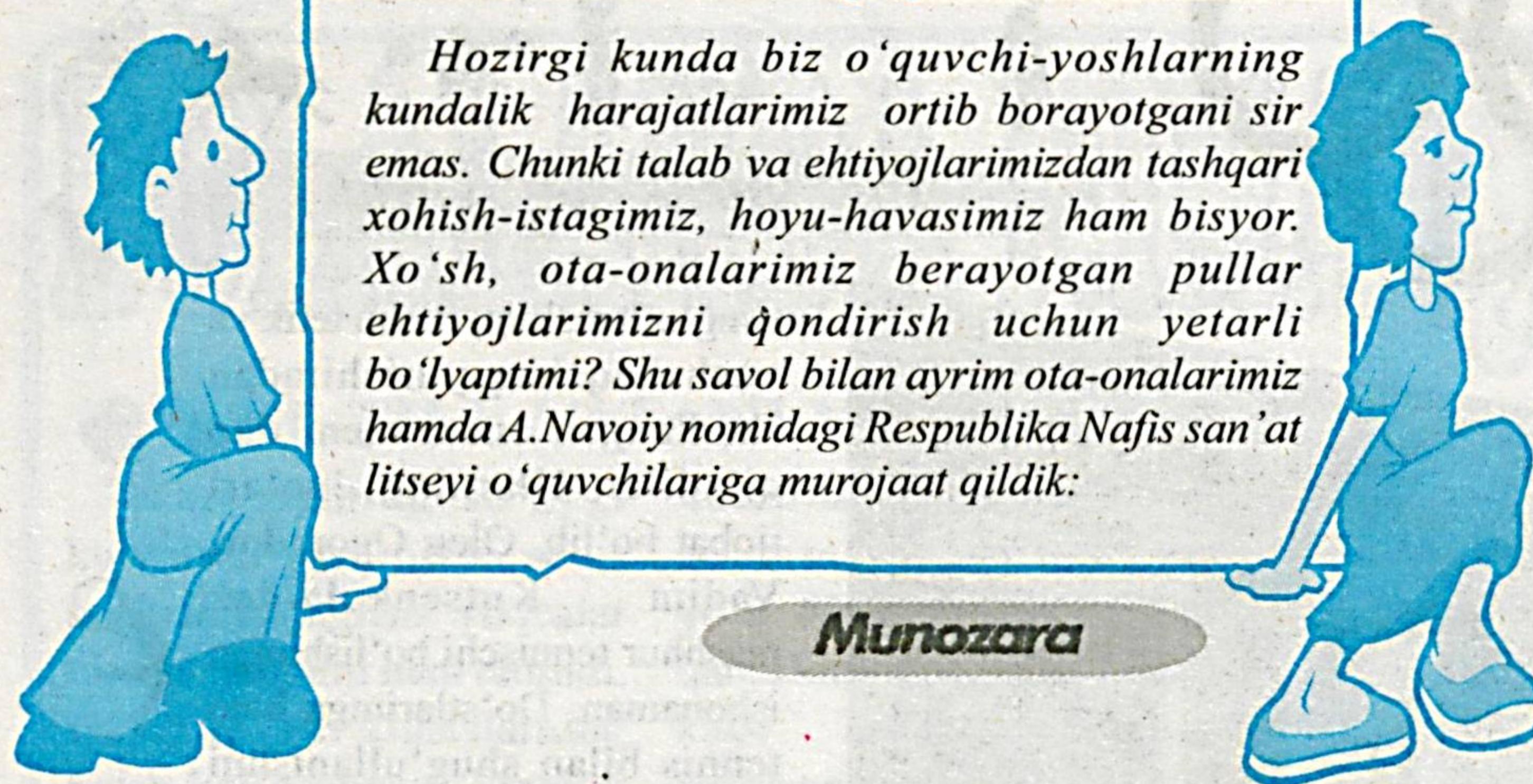
maktabimizda ham jismoniy tarbiya darslari nomigagina o'tiladi. Darsni mashqlar bajarish yoki to'p tepish bilan o'tkazamiz. Bu fandan dars beradigan o'qituvchilarning qo'nimi yo'q. Bir oyda bir-ikkita o'qituvchi kelib-ketadi. Bu ham mayli-ya, futbol maydonchasini bir ko'rsangiz edi... Maydon tuproq bilan qoplangu

Bilasizmi?

YUNONISTON VATANI EKAN

Hammamiz sevib shug'ullanadigan sportning qachon va qayerda shakllanganini bilasizmi? Juda qadimdanoq Qadimiy Yunonistonda sportga e'tibor katta bo'lgan ekan. Har bir o'g'il-qiz yoshlikdanoq yugurish, sakrash, kurash kabilalar bilan shug'ullanishlari lozim bo'lgan. Misrda ham ayrim sport turlari bundan to'rt ming yil ilgari mavjud bo'lgan ekan. Biroq, sport bilan shug'ullanish ilk bor Yunonistonda vujudga kelgan ekan. Olimpiya o'yinlari ham ilk bor Yunonistonda miloddan avvalgi 776 yilda bo'lib o'tgan. Yunonlar har sohada muvaffaqiyat qozonsa-da, sport bilan shug'ullanmaydiganlarni unchalik xushlamas ekanlar. Olimpiya o'yinlarida o'n oylik tayyorgarlikdan o'tgan nasli toza yunonliklarning musobaqlashishgan. Dastlab yugurish, sakrashdangina iborat bo'lgan sport bellashuvlari keyinchalik kurash, boks, disk va nayza uloqtirish, foytunlar poygasi kabi turlari bilan yanada boyib borgan.

Mafstuna QO'CHQOROVA,
Poytaxtimizdag 179 - maktabning
7 - «G» sinf o'quvchisi.

Hozirgi kunda biz o'quvchi-yoshlarning kundalik harajatlarimiz ortib borayotgani sir emas. Chunki talab va ehtiyojlarimizdan tashqari xohish-istagimiz, hoyu-havasimiz ham bisyor. Xo'sh, ota-onalarimiz berayotgan pullar ehtiyojlarimizni qondirish uchun yetarli bo'lyaptimi? Shu savol bilan ayrim ota-onalarimiz hamda A.Navoiy nomidagi Respublika Nafis san'at litseyi o'quvchilariga murojaat qildik:

Munozara

PULNING QADRI

Umida TOG'AYEVA:

-Mening uyim poytaxtdan ancha olisda. Shuning uchun uya borganimda bir oya yetarli pul berib yuborishadi. Bu pullar zarur ehtiyojlarim uchun yetadi, xolos. Ortiqcha narsalarga pul ishlataverishni o'zimga ep ko'rmayman. «Oz bo'lsa yetadi, ko'p bo'lsa ketadi», deb bejiz aytilmagan-ku, axir!..

Iroda AIPOVA:
-Menimcha, ota-onalar farzandlariga ehtiyojlaridan biroz ortiqroq mablag' berishlari lozim. Chunki, ayrim irodasiz tengoshlarimiz zarurat tug'ilganda turli noplak yo'llar bilan pul topishga ham urinib ko'rishlari mumkin. Bir tanishim pulga muhtoj bo'lib qolib, o'z ustozining pulini o'g'irlashga ham borgan yodimda.

No'dira MIRZAMATOVA:

-Zarur ehtiyoj boshqa, xohish-istik, hoyu-havas boshqa. Ko'nglimizga qulq solsak, nimalarni istamaydi? Ust-boshimiz yangi bo'laturib, dugonamiz kiygan rusbop ko'yakni, tuflini kiyimiz kelib qoladi. Oradan biroz fursat o'tib, yana yangisini xohlab qolamiz...

O'ylashimcha, ota-onalar farzandlariga ehtiyojlariga yarasha pul berishlari lozim.

Ortiqchasi ularni o'qishdan, hayotdagi asosiy maqsadidan chalg'itadi. Puli ko'p bo'lsa, ko'ngliga kelgan ishni qilgisi, o'yingohlarga, billiard, kompyuter xonalariga borgisi kelib qoladi.

Valijon TURSUNOV:

-Shaxsan men uchun ota-onam berayotgan pullar kundalik ehtiyojlarimni qondirish uchun yetadi. Kiyim-kechak, zarur buyumlarni esa o'zlar olib berishadi. Agar bolaga keragidan ortiqroq pul berilsa, u hech qachon pulning qadriga yetmaydi.

BIZNING EKOBOG'IMIZ BOR

Ona tabiatga mehr-muhabbat tuyg'usini inson bolalikdan his qilishi lozim. Zero, bunday tuyg'u ularda nozik did, mehribonlik, bag'rikenglik kabi xislatlarni shakkantiradi.

Shuning uchun ham maktabimizda ekologik tarbiyaga alohida e'tibor beriladi. Maktabimiz rahbari Darop aka Yo'ldoshev hamda biologiya o'qituvchimiz Shohista opa Hamdamovalarning sa'y-harakatlari bilan tashkil qilingan ekologiya bog'imizda darsdan bo'sh vaqtlarimizda astoydil

mehnat qilamiz. U yerdagi turli mevali daraxtlar, turfa gullar va har xil sabzavotlarni yuqori sinf o'quvchilaridan tashkil qilingan «Yosh tabiatshunoslar» guruhiga a'zolari mehr bilan parvarishlaydilar. Biz esa ularga ko'maklashamiz, ekinlar tagini yumshatib, begona o'tlardan tozalaymiz.

Ayni kunlarda bog'imizda daraxtlarning qurigan, mevasiz shoxlarini kesish, oqlash, kuzda shudgor qilingan yerkarni g'ayta yumshatish, ariqlarni tozalash kabi bahorgi ishlarni boshlab yubordik.

Astoydil mehnat qilsak, barakali hosil ko'taramiz. Hosilimizdan kelgan daromadni esa maktabimiz fondiga o'tkazamiz. Bu mablag'ning bir qismini maktabimiz binosini va jihozlarni ta'mirlash ishlariiga sarflaymiz. Yana bir qismiga kutubxonamiz uchun yangi kitoblar sotib olamiz. Qolganini maktabimizda tahsil oladigan kam ta'minlangan, hamda boquvchisini yo'qotgan oilalarning farzandlari maktab oshxonasida bepul ovqatlanishlari uchun sarflanadi.

Nigora RAVSHANOVA,

Zulfiya MO'MINOVA, 1 farzandning onasi:

-Ota-onalar ham, bolalar ham har xil bo'lishadi. Quyi sinflar o'qiyigan o'g'limning papkasiga har kuni biror yegulik solib qo'yaman. Shunda ko'nglim xotirjam bo'ladi. Bir kuni biror narsaga ishlatar deya pul ham solib qo'ygandim. Ertasi kuni pulimni stolning ustiga qo'yib ketibdi. Sababini so'rasam, ortiqcha pulni nima qilaman, deydi. Men juda xursand bo'lib ketdim...

Nafisa IKROMOVA, 6 nafar farzandning onasi:

-Besh o'g'ildan keyin bir qiz ko'rganmiz. Uni nafaqat biz - ota-onasi, akalari ham juda yaxshi ko'rib, erkalatishadi, ko'ngliga qarashadi. Hozir u 6-sinfda o'qiyapti. Avvallari sezmagan ekanman, keyingi paytlarda erkato y bo'lib qolganini his qilyapman. Har kuni maktabga ketishdan avval pul so'raydi. Aytgandan kamroq bersam, janjal ko'taradi. Mendan bo'lmasa, otasidan, akalaridan o'sha pulni olmaguncha ko'ngli tinchimaydi, maktabga ham bormaydi.

«Bola aziz, odobi undan aziz», deganlari rost ekan. Ota-onalarga maslahatim: farzandingizni har qancha yaxshi ko'rman, ularni erkalatmang, ortiqcha pulga o'rgatmang. Keyin kech bo'ladi.

Noila ZOKIROVA,

3 farzandning onasi, 10 nafar nabiraning buvisi:

-Men bolalarga ortiqcha pul bermaslik tarafdoman. Pul - farzand tarbiyasini buzadi, deb o'ylayman. Qolaversa, besh qo'l barobar emas, deganlaridek hamma ota-onalarga bolasiga ortiqcha pul berish imkoniyatiga ega emas. Bir bola ko'ngli tusagan narsani olib yesa-yu, o'rtog'ining imkon bo'lmasa. Uning ko'ngli o'ksiydi-yu axir. Qolaversa, har xil sharoitda tayyorlangan ko'chadagi yeguliklarni yegandan ko'ra, uyda ovqatlangani yaxshi emasmi?

Farzandlarimni pulga o'rgatmadim. Kam bo'lishayotgani yo'q, hammasi mustaqil hayotdan o'z o'rnini topgan. Endi nabiralarimni ham shunday tarbiyalayapman...

Zokir NAZAROV,

2 farzandning otasi:

-Bo'la albatta pul berib turish kerak. Ularning ehtiyojini biz qondirmasak, kim qondiradi? Ota-onasining davrida o'ynashsin, kulishsin. Axir bizni ham bog'lab bermagan-ku...

Fikrlar har xil, xulosalar ham turli. Ularni o'qib, aziz tengoshlarimiz, shuningdek, ayrim ota-onalarimiz ham o'zlariga tegishli xulosa chiqarib olsalar mammun bo'lardik.

Aziz o'quvchilar, sizlarni ham bahsga, munozaraga chorlaymiz. Bu xususdagi fikr-mulohazalarining bilishni istardik. Zero, asosli, o'rinli fikrlar bahs va munozaralar zamirida tug'iladi.

KO'NGIL

Ko'ngil... Uning ko'chalarida sayr etarkanman, nafis tuyg'ularni, u istagan betakror go'zalliklarni, cheki-chegarasi yo'q orzular ummonini ko'raman.

Eh-he, ko'ngil nimalarni istamaydi deysiz. Ba'zida g'amgin bo'lib qolgan ko'ngilni qumsiz sahroga, goho qurib qolgan buloqqa qiyoslayman. Uning shubha va gumonlarni esa yorug'likni bosib kelayotgan qorong'ulikka o'xshaydi va menga «ko'ngil - dashman» degan iborani eslatadi.

Ko'ngil... Sen hayotimning bog'boni, bahorimning nafosatisan. Men seni doimo tog'dek baland va bardoshli, sharsharadek jo'shqin bo'lishingni istayman, ko'ngil...

Aziza BERDIBOYEVA,
Alisher Navoiy nomidagi

Nafis san'at litseining 9 - «A» sinfi o'quvchisi.

**ONAMNING O'ZIMAN,
OTAMNING QIZIMAN**

Aziz bolajonlarim, siz bilan dildan suhbatlashayotganimdan go'yo bir zumda 40 yoshga yosharib qolgandek bo'layapman. Qadron maktabim, ustozlarim, sinfdosh do'stalarim hammasi ko'z

o'ngimda gavdalanmoqda. Har kuni tong saharda turib, onajonim Mastura ayaga uy yumushlarida ko'maklashardim. So'ngra, egnimga o'zim dazmollagan top-toza maktab formalarimni kiyib ilm maskanimga shoshilardim. Barcha sinfdoshlarim kundalik darslarni qiziqish bilan birdek a'lo va yaxshi baholarga o'zlashtirar, barcha fanlardan kim o'zarga beg'araz musobaqalashardik. Ustozlarimizni nega, nima uchun kabi savollarga shu darajada ko'mib tashlardikki, hatto keyingi darsga qo'ng'iroq chalinsa ham hech kim o'rnidan qimirlamasdi. Ustozlarimiz biz uchun betakror

BOLALIK ASLI

ko'rish, hayotimdagagi eng katta mukofot edi.

Otam - Ismoil aka mahalla oqsoqoli edilar. Qo'niq o'shni larning, mahalladoshlarimizning

og'irini
yengi
qilishga
jon-dili
bi lan
intilardi.
Kunora
mektob,
bog'cha,

XAYR, BOQACIK!

Yomg'irlar yog'adi tomchilab asta,
Ko'ngil qayg'ularin yuvar tomchisi.
Umr o'tar ekan tinmay birpasda,
Yillarning otini urib qamchisi.
Shamollar esmoqda shovullab shodon,
Qalbning anduhlarin uchirib ketar.
Mening xayollarim xazonrez - armon,
Meni bolaligim bag'rige eltar.
Oh, mening beg'ubor bolalik chog'im,
Sen eding misoli oppoq kapalak.
Mitti qushing edim, sen mening bog'im,
Qachon aylandi bu umr - charxpalak.
Bolaligim, sening ko'chalariningda,
Balki so'nggi bora qilmoqdaman sayr.
Qo'llarimni uzib qo'lchalariningda,
Senga demoqdaman bir umrga xayr:

Gulnora SUYAROVA,
O'rta Chirchiq tumanidagi
61-maktabning 9-sinf o'quvchisi.

mo'jizaviy kuch edi.

Maktabdan qaytganimda onajonim doimo «Qiz bola muloyim, chaqqon, ziyrak bo'lib, barcha uy yumushlarini uddalay olishi lozim. Bilganlarini do'ndirib, bilmaganlarini

internat kabi ta'lim maskanlariga borishdan hech erinmasdi. Otamning bu boradagi ishlarni kuzatganimda ularning har bir inson bilan u xoh katta bo'lsin, xoh kichik bo'lsin, erinmasdan yurak-yuragidan juda muloyim suhbatlashishini guvohi bo'lganman. Hozir o'zim xuddi otam kabi kishilarning og'irini yengil qilishga, ularga ko'mak berishga harakat qilayapman. Otamning pok ruhlarini shod etishga intilaman. Ha, har bir o'g'il-qiz uchun ota-onasi ko'rsatgan yo'eng yorug' va to'g'ri yo'ldir.

**GUL
FALI**

qunt bilan o'rganib borsa, ulg'ayganda bemalol qiz, agar dangasalik qilib o'rganishni istamay, o'zgalarni mehnati evaziga kun o'tkazsa, malol qiz bo'ladi», der edilar. Bemalol qiz bo'lismi uchun deraza oynalarini uch qayta yuvishdan tortib, oddiygina qoshiq dastasini ham doimo yaltirab turishini nazarimdan qochirmasdim. Chunki onajonim uyimizdagagi tozalik, ozodalikni hamma narsadan ustun qo'yardilar. Doimo onamga o'xshasam deb orzu qilardim. Maktabni a'lo baholarga tugatib, Nizomiy nomidagi Pedagogika oliygohiba tahsil oldim. Kasbimga oid diplomimni uyga olib kelganimda, ota-onamning ko'zlarida porlagan quvonchni

Ibrat
«Goh to'p tepib, goh mol boqib bir-birlari bilan quvnab-quvashib yurgan g'ayratli, tinib-tinchimas bolajonlarni ko'rganimda, sirg'alari ostob nurlarida tovlanib eshik oldilarini supurib, suv sepayotgan qizaloqlar bilan xayolan yurgaminda, yuragimni ajib bir ilqlik qamrab oladi. Ular o'zim tug'ilib o'sgan mahallamning ertangi kunlari, bizning farzandlarimiz. Sho'x-shodon bolajonlar har sahar ko'chamizni to'ldirib, chor-atrofni kuldirib qadrondan maktab sari oshiqishar ekan, tinchlikni, osudalikni hamisha shunday baxti bekamlikni saqlashimiz kerak, deb o'layman. Ahillik avvalo uyimiz ostonasidan, so'ngra o'zimiz yashayotgan mahallamiz ko'chasidan boshlanadi.

Dehqonchilik ota kasbi bo'lgan mahallamizning nomi «Bobo-dehqon» deb ataladi. Ko'cha-kuyda birorta bekorchini uchratmaysiz. Barcha birdek erta-yu kech o'z yumushi bilan band. Barakali mehnat tufayli mahallamizda chiroyli uylar qurilib, orasta to'ylar bo'lib o'tmoqda...»

Yunusobod tumanidagi «Bobo-DEHQON» mahallasi fuqarolar yig'ini raisi Mashhura opa ISMOILOVA suhabatidan.

MAKTAB VA MAHALLA BITTA OILA

Mahallamizda joylashgan 273-maktab, 47- bolalar bog'chasi, Qo'shimcha ta'lim markazi kabi ilm maskanlari bizning otalig'imizda. O'quvchilar bilan mutazam ravishda uchrashuvlar, suhbatlar, turli tadbirlar o'tkazilib turiladi. Yoshlar o'rtasida giyohvandlik, ichkilikbozlikka qarshi targ'ibot ishlarni olib borishda Nurjon Qodirqulov, Lutfulla Jamolovlar kabi faollarimiz ishidan barcha mamnun. Mahallamizda

giyohvandlik, voyaga yetmaganlarni ro'yxatda turishi yoki boshqa biron illat bilan jinoiy javobgarlikka tortilgan kishilar yo'q. Birgina Qo'shimcha ta'lim markazining o'zida yigirmaga yaqin to'garaklarda bolajonlarimiz turli kasb-hunar o'rganishmoqda. Ayniqsa, nogiron, salbiy nuqsoni bor bolalar alohida hunar o'rganishga jaib etilgan. Ularga o'qtish uchun maxsus o'qituvchilar biriktirilib, qo'shimcha ravishda fanerlardan gul yasash, kosibchilik kabi hunarlarni egallashga imkoniyat yaratib berilgan. O'quvchilar bilim olayotgan ta'lim maskanlari barcha mahallalarning o'zagidir. Keksalar hurmatda bo'lishlari uchun avvalo o'zimiz yoshlarning tarbiyasiga jiddiy e'tibor qaratishimiz lozim. Qayerda mehr, mehribonlik urug'i avaylab parvarish qilinsa, o'sha yerda totli qut-baraka mevalari yetiladi.

«Tong yulduzi» gazetasini sevib, o'quvchi gazetxon bolalarimga bir-biringiz bilan inoq do'st bo'ling, qalbingizni iliq mehr tark etmasin, imonli, e'tiqodli bo'lsangiz, aslo kam bo'lmaysiz, degim keladi.

**Jamila ERDONOVA
yozib oldi.**

Tahririyatdan:

Aziz bolajontar, sizga nega mahalla oqsoqolining suhabatini havola qilayapmiz, anglagan bo'lsangiz kerak, Mashhura opa tinchlik - uyimizdan, mahallamiz ko'chasidan boshlanadi, dedilar. Yana bolaliklariga chekinib, ilmga qanday chanqoq ekanliklarini bildirdilar. Bu-saboqlar sizga asqotadi. Chindan ham ko'chalarni to'ldirib bilim olishga oshiqishingiz, uy yumushlariga ko'maklashib, vaqtida o'yin-kulguga ham vaqt topishingiz uchun - TINCHLIK kerak. Tinchlikni kattalar yaratadi. Ota-onasi inoqligi, aka-opalar totuvligi - SIZ uchun - xotirjamlik zamonidir. Buning uchun mahalla oqsoqollari faol bo'lishlari kerak. Siz ham o'z mahallangiz faollari bilan suhbatlashib, ularni bizga tanishtiring. Mashhura opa kabi mahallasini obodonchiligiga hissa qo'shayotgan, mahalla bolalarini o'z bolam deyayotgan Mashhura opalarni olamga mashhur qilsak arziyi. Chunki ular o'z hududlaridagi odamlarning katta-kichiklarini yaxshi tanishi, kelib ketuvchilar kim ekanligidan xabardor bo'lib turishi kerak. Shuning uchun ham ularning ishi juda mas'uliyatlidir. Shuning uchun ham ular mahallaning kattakoni. Kattakontarning quvonchi ham, tashvishi ham katta bo'ladi. Bu borada Mashhura opalarga sabr va bardosh yor bo'lsin.

-Bas-bass... sekin,
chimchiladi onasi.

Alisher ohista qiqirlab
kuldi, mantilardan ikkitasini
yeb, hovliga yugurdi.

Qafaslarda to'ti, qumri,
bulbullar chuq'urlab, o'zlarini
hali uyoqqa, hali buyoqqa urib,
qafas cho'plariga tumshuqlarini
qayrab qo'yadilar.

Alisher to'ti oldida to'xtadi:

-Qani, so'zlang, to'tijon!
Aytib ulgurganicha bo'lmay
duduqlanib ustma-ust:

-Assalom, assalom!- dedi to'ti.
Alisher sevinib ketdi.

-Voy, mulla to'tim, hormang,-
dedi uni erkalab.

Sersavlat to'ti qafasda bir
aylandi:

-Horr-mang, horr-mang,-
takror-takror javob qildi to'ti.

Shu payt kimxob va
barqutga belangan Abdullatif
va ikki qadam orqada bir necha
beklar Alisher yonidan o'tib,
shahzodalar o'ltirgan
mehmonxonaga kirib ketdilar.

"Abdullatif Mirzo keldilar!",
deb shivirlashdi xizmatda uchib
yurgan xotinlar bir-birlariga.

Alisher deraza oldida, sirtda
cho'kka tushdi va uy ichini
kuzata boshladi.

Uydagilar oyoqqa qalqib
mehmonlarni qarshilar ekan:

-Bardammisiz ulug' xonim,
rang-ro'yingiz oyjamoldek,-
sovuuqqina iljaydi Abdullatif.

-Hazrat xoqon qiblagohingiz
sog'indik, dedilar, Hiro
mamlakatini tark etib,
Samarqandga qadam ranjida
qilsin, dedilar. -Xonzoda
sultonbegim bekler va amirlarga
qarab qo'ydi,- podshohi
davlatpanoh shunday
buyurdilar.

Abdullatif iljaydi:
-Padari buzrukvor
salomatmilar?

G'iyosiddin Mansur va
boshqalar zimdan bir-birlariga
ma'noli qarab qo'ydilar, kimir
allanimani shivirladi ham.

(Davomi bor).

ALISHERNING YOSHLIGI

(Qissa)

Alisher ustunlari naqshdar,
keng chorxari uya kirib, onasi
oldida tiz cho'kdi. Ulug'
bekalardan keksagina bir xotin:

-O'zim qoqindiq o'g'londan,
qorning ochgandir, aylanay,
ko'ngling ne istar? Xohla kabob,
xohla manti, mana ol! Norin
lazzatli ko'rindi, - deya
taomlarni Alisherning oldiga
surib qo'ydi.

-Manti yeysanmi?- deb so'radi
onasi shivirlab.

-Mayli, ikkita manti yesam,
tag'in ham sekinroq javob berdi

Alisher.

Onasi tabaqchada to'rtta
mantini Alisherning oldiga
qo'ydi.

Mashhur barlosning xotini,
gumbazdek semiz, qorni
meshday bir xotin:

-E-e, juda ham chimxo'rekan
o'g'lingiz. Gulbegim beka, bola
degan oshni oshalab-oshalab
yeydi-da, shu ham yeyishmi?
dedi pixillab.

Alisher onasining qulog'iga:

-Ovqatni ko'p yeganidan,
qornini qarang, bizning katta
qozonimizdek keladi,- dedi.

(Davomi. Boshi gazetaning
o'tgan sonlarida.)

-Shahzodam, assalom!- deb
kichik qo'llarini qovushtirdi.

Husayn tabassum va imo
bilan javob qildi.

-Zerikib turgan edim,
domullam har kuni qur'on
tutqizadi, yolg'izqur'on bilan ish
biturmi?- kattalardek
salmoqlanib so'zladi Husayn.

-Bahona topdim-da, sekin
o'zimni maydonga urdim. Men
mashq qilamen, sen maydonning
u chekkasiga bor, o'qlarni yig'ib
keltirib tur, xo'pmi?- ta'kidladi u.

-Mayli, oting,-jiddiy javob
qildi Alisher va maydon chetiga
yugurdi.

Shohi yaktak, qizil duxoba
shim, yangi etik va kichik shohi
sallada shahzoda Husayn, go'yo
o'zini jang maydonida his
qilgandek, jiddiyat ila yoy tortar
va har bir uzilgan ham g'iz
uchgan o'qni g'urur bilan
kuzataredi. Alisher ham, qo'llari
havoda, o'qni qoqib olgisi
kelgandek sakrar, ba'zan
o'qlarni uzoq qidirib ketardi.

-Topdingmi?- deya so'raydi
uzoqdan Husayn.

-Topdim, olib boraymi?- deya
qichqiradi Alisher.

-Yo'q, yo'q, sabr qil.

-Sadoqdan yana o'q olib,
nishonga tortib yuboradi.
Yuragi dukullagan Alisher
hayajonda kuzatadi, o'q
Alisher dan oshib nariroqqa
tushadi. Alisher o'lanlar
orasidan titkilab topadi va tez
yurib kelayotgan Husaynga
qarshi borib, bir dasta o'qniunga
topshiradi.- O'qning uchishi
qalay, Alisher?- deb so'radi
jiddiy ohang bilan Husayn
o'qlarni sadoqqa joylarkan.

-Shahzodam, o'q
uchirishingizga g'oyat
qoyildurmen,- deya javob qildi
Alisher ham kattalardek.

Bog'da, quyuq ko'lankali
xiyobonda ikki bola ohista
suhbat qilib borardi. Husayn
shahzodalar, mirzolar haqida

o'zicha muhokama
yuritib, ularning
barchasi quv,
aldamchi, ayyor deb
atardi. Birdan u
sadoqdan o'q sug'urib, daraxt
uchiga otib yubordi.

-Ah, uvol-ku!-deya qalt
to'xtadi Alisher, daraxtdan par
etib uchgan qarqunoqni ko'rib.

O'q go'yo qarqunoqning
qanoti ostidan o'tgandek bo'ldi.

-Attang, tegmadi,- deya
afsuslandi Husayn.

-Lekin mergansiz, mirzo, oz
qoldi tappa tushishiga,
qarqunoqning baxti bor ekan!

-Gap qarqunoqning baxtida
emas, otishni bilmaslik-
baxtsizlik. Otishni beg'alat
bilmoq lozim. Dono
merganlardan saboq olmoq
zaruriyatini sezurmen,-deya
noxush tovush bilan so'zladi
Husayn.

-Qani, Alisherbek, hovliga
boraylik. Samarqanddan
sayohat uchun katta ammamiz
Xonzoda sultonbegim kelibdilar,
hanuz ko'rishganimcha yo'q.

Ikki bola hovliga kirganda
hovli va xonalar xotinlarga
to'lgan edi. Husayn mirzoning
otasi G'iyosiddin Mansur,
qarindosh bekalar, aksariyat
shahzodalar shu yerda edi.

Husayn katta uy tomon
yugurdi va ostonada turib,
chuqur ta'zim bilan salom
bergach, yaqin borib ko'rishdi.

Ammasi o'rnidan turib
Husaynni quchoqladi, qayta-
qayta peshonasidan o'pdi. U
yirik gavdali, sersavlat, uzun
shohi baxmal kiyimda taqvodor
kampir edi. Husaynga sinchiklab
qaradi.

-Tuzuk, bo'ychangina
bo'libdi, qalqon, sopqon ham
yarashibdi,-deb kuldi.

-Harb va jang mardlarning
ishi, ammajon, marhum
bobomiz sohibqiron jahonda
misli yo'q bahodir bo'lganlar,
barchamizga o'rnak.

Katta-kichik hayrat bilan

sukutda turardi.

-Borakallo, bahodir bo'l,
o'g'lim, zora bobong Amir
Temurde ulug' bo'lsang!-deya
qayta-qayta Husaynning
yelkasiga qoqib qo'ydi. Husayn
qulluq qilib, quyiga o'tib o'tirdi.

Kampir buyrug'iga mahtal
turgan kanizlarning biriga nedir
shivirlab imlagen edi, u katta bir
bo'xhani hozir qildi.

-Irimlik bo'ladi, chirog'im,
beri kel!- chaqirdi Husaynni va
bo'xchadan qin ila xanjar va
nimpushti shohi salsa oldi,
uyalibgina qarshisida
cho'kka tushgan

Husaynning yelkasiga
sallani tashladi,- bu
o'zingdek o'tkir xanjar!-
Qinidan sug'urdi-da
yaraqlagan xanjarni
havoda bir aylantirdi.

-O'tkirligini ko'rdingmi,
bolam?- xanjarni qayta
qiniga joylab
Husaynning kamariga
bog'ladi.

Husayn qayta-qayta
qulluq qilib, keyin
orqasi bilan yurib sallani
onasiga topshirdi-da,
joyiga o'tirdi.

Shu chog' eshik
oldida qo'llari ko'ksida
tik turgan Alisherga kampirning
ko'zi tushdi.

-Kim ekan bu o'g'lon?
Ko'zlarimga issiqliqna
ko'rindi?- so'radi yonida
o'ltirgan Husayn Mirzoning
otasidan.

-G'iyosiddin bek
xizmatingizda ko'p maqbul va
donishmand kishidir, jujuq
uning o'g'li Alisher,- deya javob
qildi G'iyosiddin Mansur.

Alisher qizaribgina salomga
bukildi va ohista chiqib ketdi.

-Tuzuk, odobligina ekan,-dedi
kampir boshini qimirlatib.

shunday o'pirilib tushish natijasida bir
necha o'nlab chumolilar halok
bo'lishibdi. Buni ko'rgan boshqa
chumolilar ham xavfsirab, gangib
qolishibdi. Qaniydi, o'zimizning eski
uyamizga qaytsak, debdi Qora qosh
chumoli. Men ham buni juda-juda
istayman, kundan-kunga oyoqlarimda
darmon qolmay borayapti, debdi
Nozikoy. Boshqa chumolilar ham bu
fikri jon-dillari bilan ma'qullahibdi.

Ular o'zaro to'planib maslahatlashib
olishgach, o'zlarining
aldanganliklaridan afsus qilishibdi.
Chumolilar podshohlaridan kechirim
so'rash uchun eski uyalari, avvalgi
tinch-totuv hayotlari sari yo'iga
tushishibdi. Buni ko'rgan ig'vogar
chumoli yugura solib, ularning yo'lini
to'smoqchi bo'libdi. Chumolilar esa

uning yolg'on gaplariga parvo
qilmasdan oyoq-qo'llaridan ushlab,
chetga irg'itib yuborishibdi.
Boshlarini egib, gunohkorona turgan
o'z safdoshlarini ko'rib, podshoh
chumolining qalbi titrab, ko'zlar
yoshga to'libdi. Shundan buyon
necha-necha asr o'tsa ham chumolilar
ahil-inoq, birgalikda hamjihat
yashasharkan. Chunki ularning
birgalikda qazigan chuqur uyasining
devoriga, HAMJIATLIK va

BIRLIK shiori yozib qo'yilgan ekan.
Ig'vogar chumoli esa o'z qilmishidan
uyalib boshi oqqan tomonga ketib
qolibdi. Shu-shu uni hech qaysi
chumoli uehratmabdi.

Mominur HAYDAROVA,
Paytaxtimizdag'i
165-maktabning
5-«G» sinfi o'quvchisi.

TIG' ZAHRI BITADI, TIL ZAHRI-CHI?

Ertak

Qadim o'tgan zamonda, bir
o'rmon tomonda chumolilar galasi
yashar ekan. Ular juda ahil, inoq,
mehnatsevar bo'lib, tinch-totuv umr
kechirisharkan. Chumolilar
ichida ig'vogar, chaqimchi,
yolg' onchi bir chumoli
bo'lib, erta-yu kech gap
tashigan-i tashigan. Barchaning
asabiga tegarkan. Bir kuni shu ig'vogar
chumolini deb chumolilar
o'zaro janjallahib, guruhlarga
ajralib ketishibdi. Chumolilar
podshohi qanchalik harakat
qilmasin, ularni ahidian qaytar
olmay, yolg'iz o'zi eski uyada
qolibdi. Guruhlarga ajralib ketgan
chumolilar o'zlariga alohida-alohida
yangi uyalar qazishib, o'zlar yolg'iz

asta-sekin nuray boshlabdi. Avval
Ingichka belning qazigan uysasi, so'ngra
Uzun mo'ylovning, ketidan Tez
yurarning uyalari o'pirilib tushibdi. Ana

Fazoga uchishni, koinot sirlarini o'rganib, yulduzlarni quchishni orzu qilmagan bola bo'lmasa kerak. Poytaxtimizda yosh fazogirlar maktabi ochilganidan xabaringiz bordir, uning asoschisi, O'zbekiston

Fanlar Akademiyasi muxbir a'zosi, Xalqaro injenerlik akademiyasi akademigi, fizika-matematika fanlari doktori, fidoyi va kamtarin inson Shavkat Vohidov bilan o'tgan yili, Xalqaro kosmonavtika kuni arafasida tanishgandim. O'sha kuni poytaxtimizning

Borovskiy ko'chasidagi 2-uy kiraverishidagi endigina ta'mirlab bo'lingan zinapoya ustini hafsalala bilan chiqindilardan tozalayotgan nuroniy otaxonga ko'zim tushdi. U vazminlik bilan ishini tugatgach, menga yuzlandi.

To'g'ri topdingiz, Shavkat Axadovich men bo'laman, marhamat, ichkariga kiring, -deya mo'jazgina xonasiga boshladi. Turli-tuman jadvallar, xaritalar, samolyot va kosmik kemalat maketlari bilan to'igan bu xonada xalqaro aerokosmik maktabi (XAKM) tinglovchilar mashg'ulotlar o'tkazisharkan.

Bundan 15 yil muqaddam tashkil etilgan XAKM haqida bugun respublikamizdagina emas, balki MDH davlatlarida, xorij mamlakatlarda ham yaxshi bilishadi. Bilimgoh bitiruvchilarini dunyoning turli burchaklarida uchratish mumkin. Yaqinda Shavkat aka qattiq og'rib, Moskvadagi Onkologiya markazida davolanishiga to'g'ri keldi. O'shanda ikki nafar tajribali shifokorning darhol huzuriga tavoze bilan kirib kelishi uni hayratga solgandi. Ayniqsa yurtdoshimiz, kosmonavt uchuvchi Solijon Sharipovning o'zo'g'lidek xabar olib turishi Vladimir Jonibekovning kunora tamaddi hozirlab kelishi...

Har yili Rossiya uchuvchi-kosmonavti «Buyuk xizmatlari uchun» ordeni sohibi Harbiy havo kuchlari polkovnigi Solijon Sharipov yosh fazogirlar maktabining yozgi o'quviga mehmon bo'lib keladi. Mashg'ulotlarda qatnashib, yoshlarning bu sohaga katta qiziqishi ortib borayotganidan faxrlanadi, demak olis sayyoralarda mustaqil yurtimiz bayroqlari hilpiraydigan o'sha saodatli kunlar uzoq emas.

Shu kunlarda esa ikki xalqaro kosmik ekipajning bo'lajak 9-ekspeditsiyasi parvozga shaylanmoqda. 19. aprel kuni Boyqo'ng'ir kosmodromida parvoz qiladigan asosiy ekipajni polkovnik Gennadiy Padalka, dublyor tarkibni Solijon Sharipov boshqaradi. Shu yil oktabr oyida esa Solijonning o'zi xalqaro ekipajni boshqarishi ko'zda tutilgan. Amerikalik, nemis va gollandiyalik hamkasblari bilan Yevropa Ittifoqi, Kanada, AQSh kosmik bazalarida hamkorlikdagi dasturlarni tuyvusining Parkent tumani purviqor

tog'lar bag'ridagi so'lim oromgohda amaliy mashg'ulotlar bo'lib o'tadi. Ungacha esa akademik Sh.A. Vohidov jamg'armasining tanlovi o'tkazilishi kerak.

Tanlov shartlariga ko'ra, maktabga koinot sirlariga, kosmonavtikaga qiziqqan yigit-qizlar tanlab olinadi. Yosh fazogirlar maktabida o'qish jarayonida bola fizika, matematika, geometriya, trigonometriya qonunlarini puxta bilishi kerak bo'ladi. Har jihatdan sog'om, ma'nnaviyatli yoshlargina maktab o'quvchisi bo'la oladi.

Zero, qiziqish, katta ishtiyoq bilan

bo'ladigan uchrashuvlar ayniqsa, qiziqarli o'tadi. Eng yaxshi ilmiy loyihiilar taqdirlanadi.

Fazogirlar maktabi yosh tinglovchilaridan albatta kosmosni zabt etuvchilar chiqishi zarur, deb hisoblanmaydi. Maqsad - yoshlarga muhandislik tafakkuri, mantiqi asoslarni o'rgatish, konstruksiyalash va aniq hisoblash ko'nikmalari hosil qilishdir. Ularni turli loyihiilar ustida fazo va atrof-muhit bilan bog'liq ravishda bosh qotirishga undashdir. Har gal yangi kelgan bolalar

12-APREL
Xalqaro kosmonavtika kuni

Debyuzi tashrif buyurib, mashg'ulotlarda qatnashish istagini bildiribdi.

Shavkat Axadovich boshidan kechirgan dard asorati tufayli zo'riqib gapirayotganlariga qaramay, ayni paytdagi ilmiy tadqiqotlari haqida ham so'zlab berdilar. Buyuk munajjim, matematik olim Ulug'bek bobomizning faoliyati, uning olimlar, mudarrislar va mullabachchalarga g'amxo'rliги,

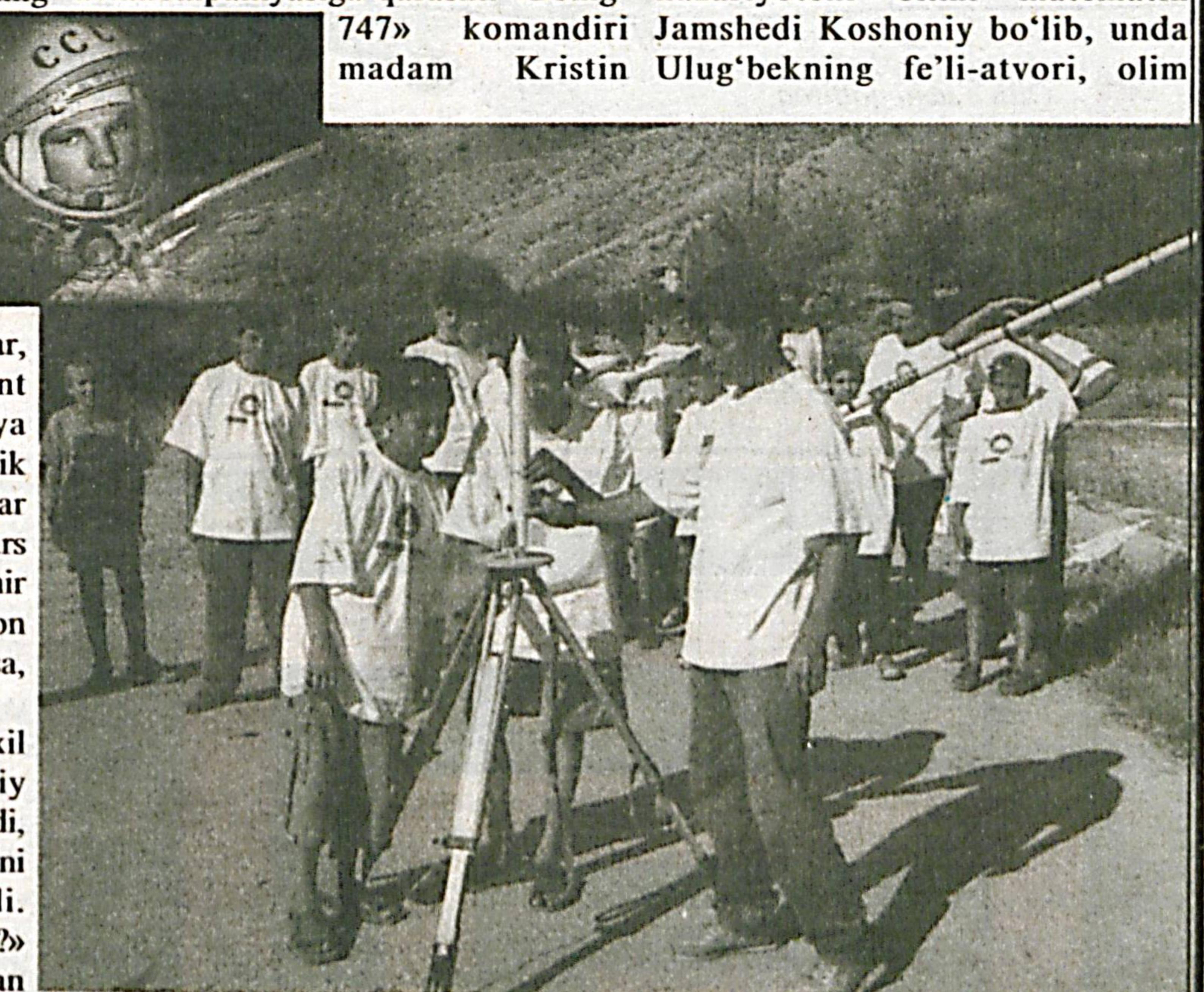
FAZOGA YO'

egallangan bilim katta kuchga ega bo'ladi, ulug'vor kashfiyotlarga zamin tayyorlaydi. Tanlovdan muvaffaqiyatli o'tgan yoshlar huzurida Rossiya, Qozog'iston, Qirg'iziston, Ozarbayjon, Tojikiston kabi ko'plab davlatlarning olimlari, o'qituvchilar ma'ruzalar o'qishadi. An'anaga ko'ra, birinchi ma'ruzani O'zbekiston Fanlar Akademiyasi prezidenti, akademik B.S. Yo'ldoshev o'qidi. Ustozlar qatorida Rossiya kosmonavtlar tayyorlash markazidan kosmonavt instrukturlar, akademiklar, universitet professorlari, Toshkent aviatsiya va astronomiya institutlarning aeronavtika, kosmik texnologiyalar va kommunikatsiyalar sohasidagi yetakchi mutaxassislari dars berishadi. Bo'lg'usi fazogirlar Vladimir Jonibekov, Pavel Vinogradov, Solijon Sharipovlarning ma'ruzalarini ayniqsa, maroq bilan tinglashadi.

Amaliy mashg'ulotlarda turli xil maketlar va varraklar, shaxsiy modellar, raketa, planerlar yasashadi, koinot mavzusida butun fantaziyalarni ishga solib rasmlar chizishadi. «Kosmosni qanday tasavvur qilasiz?» insholar konkursi, kosmonavtlar bilan

orasidan eng iqtidorlilar saralanib, yurtimiz Aviatsiya va umumtexnika oly o'quv yurtlariga kirish uchun tavsiya etiladi. XAKM ning bu yilgi mavsumiga Parijdan «Eyr frans» aviakompaniyasiga qarashli «Boing-747» komandiri madam Kristin

tadbirkor va ishbilarmonligi haqida bitilgan maktubni Erondagi «Sipoh-solor» kutubxonasidan topdirib kelib, o'zbekchaga o'girayotgan ekanlar. Maktub egasi o'z davrining mashhur nazariyotchi olimi matematik Jamshedi Koshoni bo'lib, unda Ulug'bekning fe'li-atvori, olim

«Kichik yulduzlar akademiyasi»ga qabul

- Vaznsizlik holati va uning xususiyatini sharhlab bering.
- Mayatnikning vaznsizlik holatidagi harakati qanday bo'ladi?
- Arximed qonuni nima va u vaznsizlik holatida qanday amal qiladi?
- To'lqinlarning qaytish va sinish qonuniyatları (radio, tovush, yorug'lik, rentgen va V-nurlar)ni misollar bilan tushuntiring.
- Mars planetasining asosiy xususiyati, harakati va holatlari haqida ma'lumot bering.
- Mars ilgari va hozirgi paytda o'tkazilayotgan izlanishlar haqida nimalarini bilasiz?
- Sayyoralar haqida, xususan Mars (Mirrix) haqida Sharq mumtoz shoirlari nimalar yozgan?
- O'zbekiston olim va mutaxassislarni quyosh sistemasidagi sayyora va undan kichik yo'ldoshlarni tekshirish (o'rganish) sohasida olib borgan ishlari haqida nima

- Marsga ekspeditsiyangiz qo'ngandan keyin siz qaysi transport vositasidan foydalanishni ma'qul deb bilasiz? O'z fikringizni asoslab bering.
- Marsda odam yashashi uchun yaroqli imorat yaratmoqchi bo'lsangiz, siz uni qay shaklda va qanday qurilish materiallari hamda texnologiyadan foydalangan bo'lardingiz?
- Mirzo Ulug'bekdan oldin zиж tartib berib yozganlar oz emas, uning hissasi nimada?
- Ulug'bekning tarixdagi asosiy xizmatlari nimadan iborat?

Aziz o'quvchilar!

Javoblarингизни 2004 yil 15 iyuniga qadar «Tong yuldizi» gazetasi tahririyatiga, Navoiy ko'chasi, 30-uy manziliga yuborishingizni so'raymiz.

G'oliblar yosh fazogirlar maktabiga qabul qilinadi.

sifatidagi salohiyati yorqin tavsiflanadi. Kitob yoshlarning fazoviy bilimlarga ishtiyoqini yanada oshirib, ularda ajdodlarimiz ilmiy merosidan faxrlanish tuyg'ularini uyg'otadi.

Shavkat Vohidov suhbat asnosida amerikaliklarning Mars (Mirrix) sayyorasida olib borayotgan fan uchun qimmatli kosmik tadqiqollarinie'tirof etarkan, kelgusida mana shu ko'zlar chaqnoq, aqli teran, bilmga chanqoq o'zbek o'g'lonlari orasidan ham yulduzlardan yulduzlariga uchuvchi jasur fazogirlar yetishib chiqishini orzu qiladi.

Xalqaro aerokosmik jamg'armasi boshlig'i «Koinot» ilmiy ishlab chiqarish birlashmasi bosh konstruktori, akademik Shavkat Vohidov tomonidan tuzilgan test savollariga bekamu ko'st javob berolgan iqtidorli 14-17 yoshdagiz zukko o'quvchilarni olim o'zining «Kichik yulduzlar akademiyasi»ga taklif etadi.

Zamira TO'LAGANOVA

SAMARQANDIM

Zebosan, shaharlar ichra Samarqand,
Sen desam tilimda g'azal Samarqand.
Istiqlol nuri-la bo'lding nurafshon,
Zar kokiling erur Zarafshon.

Samarqand sayqali ro'y'i zaminda,
Sharqning taronasi taralar bugun.
Buyuk allomalar tug'ilgan yurtda,
Munosib vorislar ulg'ayar bugun.

Qadimi, ko'hna va navqiron shahrim,
Qancha-qancha g'amlar tushdi boshingga.
Nurafshon kunlarni olib bag'riga,
Humo qushi uchib keldi qoshingga.

Xalqingning mehridan topding halovat,
Ezgulik nuri-la bag'ring salomat.
Ajib bir qo'shiqsan Dildor tilida,
O'zbekiston atalgan mardlar elida.

Dildora LATIPOVA,
Samarqand viloyati,
Siyob tumanidagi
21 - muktab o'quvchisi.

MUSHUGIM

Mushugim ismi Baroq,
Men bilan qalin o'rtoq.
Men tomon oshiqadi,
Maktabdan kelganim chog'.
Mushugim o'yinqaroq,
Ko'zları o'tkir, biroq.

Andijon viloyati, Buloqboshi tumanidagi
10 - ixtisoslashgan muktab o'quvchilari.

Uyda sichqon tutadi,
Yamlamasdan yutadi.
Bo'lsa hamki hali yosh,
Mehnat qilib topar osh.

Maftuna ISOQOVA,

BO'RINING HASRATI

- Tanishaylik, men bo'ri,
Yo'qdir yomon niyatim.
Biroq juda hayronman,
Nega yomondir otim?

Bolalarni aldashar,
«Bo'ri yirtqich, och», deya.
Quyonlar tumtaraqay,
«Ana bo'ri, qoch!» deya.
Ertaklarning barida,
Hamma yaxshi, men yomon.
Yesam ham, yemasam ham,
Doim birdek og'zim qon...

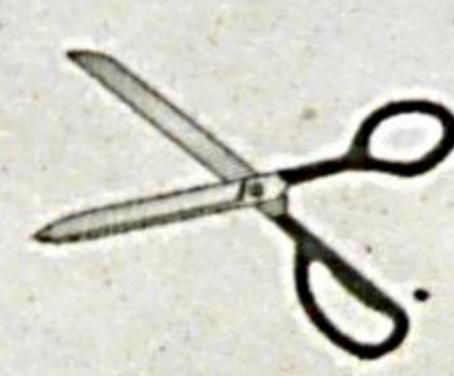
Keyinroq gaplasharmiz,
Ochiqib ketdi qornim.
Oshxonada kutmoqda,
Quyon go'shtli taomim.

Dilrabo DO'STQOBILOVA,
Toshkent shahridagi 118 - muktabning
6 - «A» sinfi o'quvchisi.

TOPISHMOQLAR

Qilich uchi qaltiroq,
Yonib turar yaltiroq.

Opa-singil ko'rishdi,
Merosini bo'lishdi.

Ko'klamoyning belgisi,
Iliqlikning elchisi.
Bahordan berib darak,
Bosh ko'tarar ...
(Bo'ychechka)

Dilnavoz SAIDOVA,
Jizzax viloyati, Zomin tumanidagi 1 - gimnaziyaning
5 - «A» sinfi o'quvchisi.

1

2

«ODOBSIZ» SICHQON

Jajjigina jiyancham
Vositbekning endi-endi tili
chiqayapti. «Opa»,
«ashsha», «bobo» kabi
so'zlarni o'rganib oldi.
Yaqinda oyijonim unga
«assalom»ni o'rgatib
qo'yibdilar. Kimni ko'rsa,
ikki qo'lini ko'ksiga
qo'yib, boshini yerga
tekkuncha egib, «ach-chalom» deydigan odat chiqardi.

Tunov kuni oshxonada o'tirgandik, kutilmaganda
devorning kovagidan bir sichqoncha
chiqib qoldi. Vositbek undan
qo'rqib ketsa kerak, deb
o'ylagandim. U esa
boshini quyi egib,
sichqonchaga salom bersa
bo'ladimi?! Sichqoncha
tipirchilab o'zini kovakka
urdi. Salomiga alik
olmagan «odobsiz»
sichqondan xafa
bo'lgan jiyancham
ovozining boricha
yig'lab yubordi...

Noshir
«Ijod dunyosi»
nashriyot uyi.

Gazeta
«Ijod dunyosi»
nashriyot uyi
kompyuter bo'limida
terib sahilalandi.

Toshkent matbaa
kombinatida chop etildi.

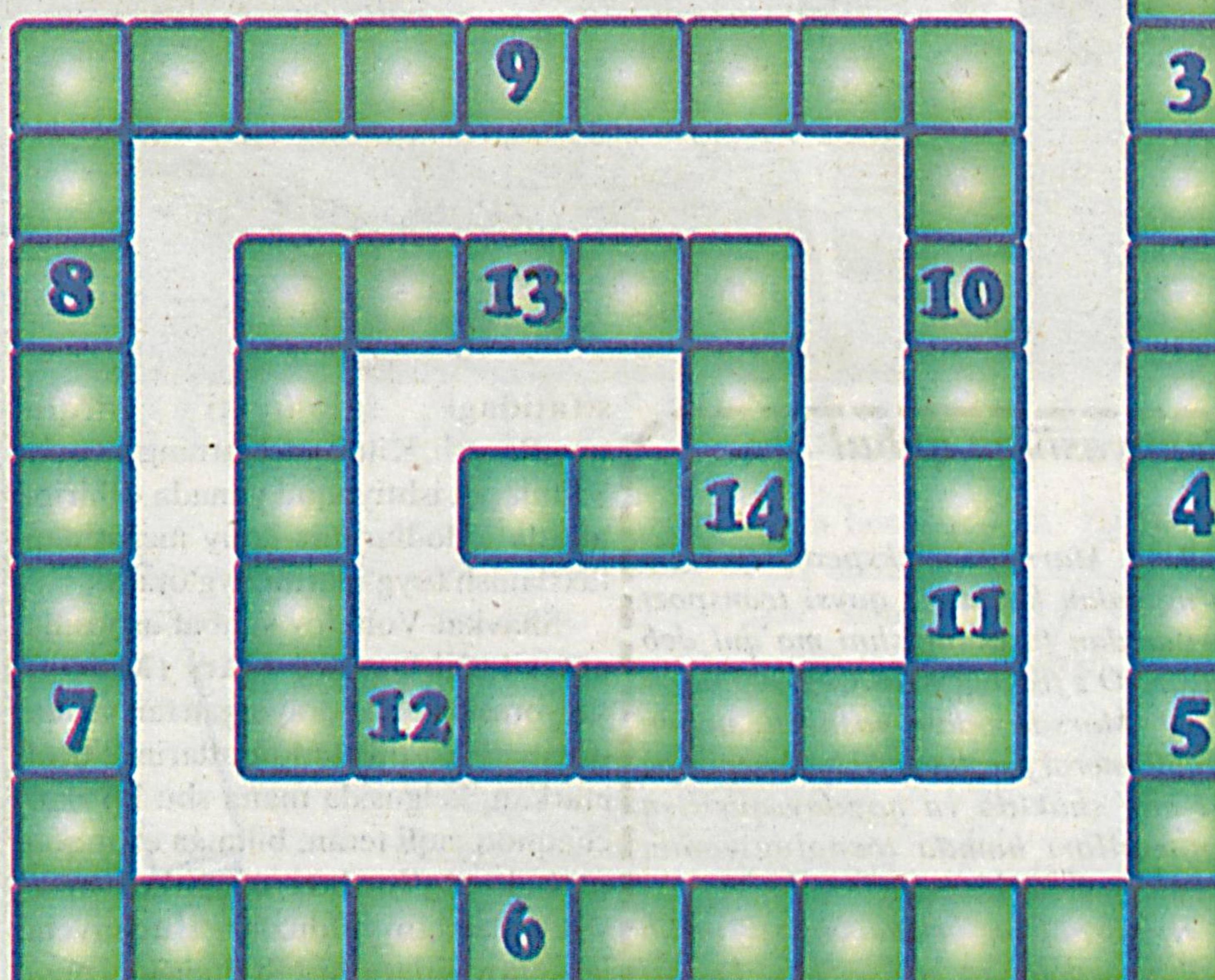
Adadi - 37119
Buyurtma № J 000114

Manzilimiz:
700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi,
30-uy.

Obuna indeksi: 198

Bizning elektron
pochtamiz:
ijod@uzpak.uz

Tel: 144-63-08
144-62-34
Tel./faks:
(99871) 144-37-24

SABOLLARI

1. Abdullo.....
2. Yirtqich hayvonlardan biri.
3. Shoh yashaydigan joy.
4. Yil fasli.
5. Hunarmandchilik turlari.
6. Yomg'ir yog'qandan so'ng paydo bo'ladi.
7. ... - bilim manbai.
8. Gul turi.
9. Asal yig'adigan hashorat.
10. Ipni o'rtoq'i.
11. O'zbek dostonlaridan biri.
12. Alovuddinning sehrli chiroq'i.
13. Yozuvchining quroli.
14. Dukkakli o'simlik.

Zebinisa HUSHVAQTOVA,
Toshkent shahar, Sirg'ali tumanidagi
305-muktabning 8- «A» sinfi o'quvchisi

«Toshbaqa»ni rasmini
tengdoshingiz
Ruslan MIRZAEV chizgan.

Durdona begim
QODIROVA,
Poytaxtimizdag
126 - muktab
ning 6 - «B»
sinf o'quvchisi.

Ona yurting - olin bechiging
TONG yulduzi

O'zbekiston bolalari va
o'smirlarining gazetasi

BOSH MUHARRIR:

Umida
ABDUAZIMOVA

TAHRIR HAY'ATI:

Risboy JO'RAYEV,
Mirakmal MIROLIMOV,
Botir UBAYDULLAYEV
Jabbor RAZZOQOV,
Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir
o'rinnbosari),
Abdusaid KO'CHIMOV,
O'ktam OHUNOV,
Ergashvoy SARIQOV.